

Înregistrarea de piese folclorice în cercetările de dialectologie are o însemnătate deosebită. Aceste texte prezintă o dublă importanță și anume din punct de vedere lingvistic și din punct de vedere literar. Multe din exemplele date ca ilustrare a fonetismelor sau lexicului au fost scoase din înregistrările de texte folclorice făcute la Bulai. Creațiile folclorice sînt capabile să conserve locuțiuni împietrite, formulări și cuvinte care se repetă aidoma de la o generație la alta sau de la un povestitor și cîntăreț la altul.

Bunăoară în proverbul „Inso ńeś, inso ńeś“ ca variantă paremiologică pentru „Co kraj to obyczaj“, „Cîte bordeie atîtea obiceie“, se păstrează, cu „mazurzenie“ și cu vocala *a* închisă pînă la timbrul *o*, pronumele caracteristic vechi polon și dialectal *inszy insza*, deci „Insza wieś, insza pieśń“ (alt sat, alt cîntec). Se observă, de asemenea, căderea lui *ń* final din *pieśń*, fenomen fonetic frecvent în graiul local.

Piese folclorice au însă și o valoare literară. Ele îmbogățesc tezaurul folcloric polon cu noi variante. De pildă, proverbul „Mądra głowa, wystarczy dwa słowa“ e o variantă locală, deosebită de cea tradițională polonă, care păstrează în formulare un vechi dual polon: „Mądrej głowie starczy dwie słowie (corespondent românesc: „Ajungă o măciucă la un car de oale“). De asemenea, „Mowa za wilka a wilk za plecami“ este o variantă plastică la cunoscutul „Mowa o wilku a wilk tu“, „Vorbești de lup și lupul la ușă“. Interesante sînt ca variante și exprimare „Darowanemu koniowi nie zarzyra w zęby, „Calul de dar nu se caută la dinți“ sau „Pies psowi ogona nie uje (nie gryzie)“, ca variantă la ideea „Kruk krukowi oczu nie wykole“.

Cu imagini poetice se prezintă ghicitorile :

„Jest gęsty las
Kolo lasu pole
Na tem polu so dwie kępy
Kolo kępu(w) dwa jeziora
Między jeziorami pagórek“.

(Ana Faighel)

Este ghicitoarea pentru „capul omului“ care în traducere sună astfel : „Este o pădure deasă, lingă pădure e un cîmp, pe cîmp sînt două tufişuri, lingă tufişuri două lacuri și între lacuri este un deal“.

Sau despre „ciupercă“ :

„Stoi przy drodze
Nigdy sie nie rusza
I przed nikiem nie zdejmuje
Swego kapelusza“¹.

(Ana Faighel)

Versurile înregistrate sînt de caracter lirico-epic. „Auzite din bătrîni“, conțin imagini caracteristice poeziei polone populare. Imaginea dintr-un *Krakowiaczek*, de exemplu,

„Kukułeczka kuka
Serce we mnie puka...“

însoțind narațiunea despre o fată, care refuză pe un „erou“ interesat materia în căsnicie, este de o largă răspîndire și merge înapoi pînă la opera lui D. Kniaźnin (1750—1807) : *Trzy gody*.

¹ În traducere : „Stă lingă drum, | Din loc nu se mișcă | Și față de nimeni | Pălăria nu-și scoate“.